

zondag 27 mei 2018 in het Kruispunt

lezing oude testament (lector) Exodus 3, 1-6

lied Liedboek 833 Neem mij aan... (3x nl)

lezing nieuwe testament (lector) Johannes 3, 1-16

lied Liedboek 834 Vernieuw Gij mij...

uitleg en verkondiging

Gemeente, lieve mensen van onze Heer,

---God tegenkomen---

Wat is een heilige plek?
Een plek waar God dichtbij wordt gevoeld,
ervaren?

In rooms-katholieke kerken worden gewijde hosties
in de tabernakel bewaard.
Daar brandt vaak een rode lamp.
Is het een heilige plek?

In de orthodoxe kerken is er altijd een iconostase,
een muur vol met beelden van heiligen,
iconen, en beelden
die de belangrijke gebeurtenissen in
het leven van Jezus uitbeelden.
Is het een heilige plek?

Deze voorbeelden zijn plekken die men bewust
als een heilige plek inricht.

Men heeft er iets bijzonders van gemaakt
en de aanwezigheid van God
symbolisch aangeduid.

Voor veel mensen is het ook een heilige plek... geworden...

Als wij Mozes zouden kunnen vragen
wat zijn heilige plek is
dan had hij een doornstruik in de woestijn
aangewezen.

Een plek die niets bijzonders had.
Doornstruiken waar er duizenden van zijn.

Hij kwam bij de berg van God, de Horeb.

Dat is de enige aanduiding die richting God wijst,
richting heilige plek.

Maar dat wist Mozes nog niet,
dat werd pas later een heilige plek.

Hij was onderweg met de kudde schapen
die hij hoedde.

Een Godsontmoeting die zich verder
op geen enkele manier aankondigde.

Ja - veel later is die plek heilig gemáákt.

Als u vandaag een tocht langs de toeristische plaatsen
in het Heilige Land maakt,
zult u beslist een doornstruik te zien krijgen,
die de zoveelste aftakking
van de struik van toen is,
zo zal de gids u dan vertellen.

---leven v Mozes---

Niet alleen die plek zegt Mozes niets,
waarschijnlijk zegt ook
de God van Israël hem weinig of niets.

Hij is, zoals u weet, uit Hebreeuwse ouders geboren,
ternauwernood in leven gebleven
in een kistje op het water en
via-via aan het hof van de farao beland.

Hij is een mens tussen de culturen, en het is de vraag
wat er van religieuze opvoeding
terecht is gekomen.

Behalve dat is het ook de vraag
of hij daar wel op de goede plek is.

Hij hoedt de schapen van zijn schoonvader.

Hadden ze niets beters kunnen bedenken voor iemand
die aan het hof van de farao is opgegroeid?

Dat Mozes daar loopt met de schapen,
dat is eigenlijk een verlegenheidsoplossing.

Hij heeft zijn draai nog niet gevonden.

Je moet toch wát met die jongen.

Een tijdje vakken vullen bij Albert Heijn,
zeggen we vandaag.
Het moet nog duidelijk worden welke kant hij op moet.

Wat heeft hij met het volk waar hij uit vandaan komt?
Het slavenvolk dat werkt voor de farao?
God heeft het roepen van het volk gehoord,
zo vertelt ons de tekst
- maar waarom heeft Mozes niets gehoord?

Hij kon onrecht toch niet verdragen?
Daarom had hij toch een moord begaan?
En daarom moest hij toch vluchten?

De farao werd als een god gezien,
daar heeft hij misschien een besef gekregen
van goden die in mensengestalte kunnen optreden,

bij zijn schoonvader misschien de goden van de natuur,

en zijn afkomst vertelt hem misschien iets over
de God van Abraham, Isaak en Jakob.

Maar wat is zijn weg,
wat is zijn bestemming?

En dan die doornstruik.

Als je het juist níet verwacht,
als alles heel gewoon is en niets er op duidt,
dán is God plotseling aanwezig,
zo zou Mozes waarschijnlijk beweren.

Een engel van God was plotseling aan hem verschenen
áls een vlam van vuur.

En Mozes wordt nieuwsgierig naar hoe dat kan,
en gaat kijken. En dan pas:
de stem van God die hij op een of andere manier verneemt.

Heilige plek.

God begint met Mozes nieuwsgierig te maken.
En Mozes reageert daarop.
En dan...

---heilig---

De doornstruik. Vuur. Dat is dubbel.

Mozes wil het begrijpen
maar wordt op afstand gehouden.

Ik denk dat dat bij elke vorm van godsontmoeting hoort.
God lijkt voor een moment heel
nadrukkelijk aanwezig te zijn,
en toch blijft hij verborgen.

Het vuur drukt die dubbele ervaring uit:
het is fascinerend om naar te kijken
en het is gevaarlijk.

Het is verwarmend
en het dwingt afstand af.

God is Mozes nabij - meer dan ooit -
maar toch moeten zijn schoenen uit.

Een heilige plek.

Op deze heilige plek verandert er iets met Mozes
waardoor zijn bestaan
geen verlegenheidsoplossing meer is.

Hij komt terug in het verhaal van zijn leven.
Hij was daar uit gevallen.

Hij heeft eigenlijk twee vragen:
wie ben ik?
En wie bent u, God?

Wie ben ik?
Dat ik hier ben is uit verlegenheid.
Mijn leven is een schijnoplossing. Minstens een verlegenheidsoplossing...

Ben ik een Hebreëer of een Egyptenaar?

Hoor ik bij de onderdrukkers of bij de onderdrukten?

Ben ik een slaaf of ben ik een prins?

Ben ik een vrijheidsstrijder of een crimineel, een moordenaar?

Ben ik een idealist met gevoel voor rechtvaardigheid
of een onbeheersbare Rambo?

Wie ben ik?
En waar moet ik naartoe?

Jij, Mozes, moet het volk uit de verdrukking leiden.
Voor deze weg ben jij bedoeld.
Dit is je bestemming.

En wie is God?
Er komt maar één antwoord:
Ik zal er zijn.

---van boven---

Net zo ongrijpbaar als voor Mozes de vurige engel
zijn voor Nicodemus de woorden van Jezus.

Opnieuw geboren worden - hoe bedoel je?

Ook hij is gefascineerd door Jezus,
de nieuwe rabbi.

En hij voelt ook dat hij op afstand blijft.
Niet geheel begrijpt.

Ook hij is op een heilige plek: ze zijn in Jeruzalem,
en het is pesach,
een geladen ontmoeting.

Ook bij Nicodemus gebeurt er iets "van boven".

En het lijkt er op dat ook zijn leven vanaf hier
een andere kant op is gegaan.

We weten niet hoe het gesprek is afgelopen
tussen Nicodemus en Jezus,
maar verderop in het Johannesevangelie lezen we
dat hij het opneemt voor Jezus
op het moment dat anderen hem
willen laten verdwijnen.

En op het eind komt hij naar het graf om Jezus te balsemen.

---Chagall---

Heilige plek. Godsontmoeting.

Mozes doet niet alleen iets met God,
God doet ook iets met Mozes.

Vanaf het moment dat Mozes nieuwsgierig is,
dus meer van God wil weten, of voelen,
is het alsof God ook belangstelling toont voor Mozes.

Mozes is hem iets waard.
God, zo merkt Mozes, kent hem,
luistert naar de stem in zijn ziel,
houdt hem hoog.

Iets van God blijft bij Mozes, dat hij nooit meer kwijt raakt
en dat een ander mens uit hem maakt.

Iets dat Mozes laat zeggen:
u kent mij, God, u bent mijn licht.

Marc Chagall heeft dat in een lithografie mooi weergegeven.

In de struik en boven de struik een vuurkrans
met daarin de Godsnaam. M

ozes knielt, en op zijn hoofd zijn lichtstralen te zien.
Alsof het antenna's zijn.

Chagall gaat Mozes voortaan op al zijn kunstwerken
zo weergeven.

De schaapherder is hier bij de doornstruik
een ontvanger en een zender
van het goddelijk licht geworden.

Hij zal dat allebei nodig hebben, als hij naar de farao gaat,
als hij het volk door de woestijn leidt.

Het vuur van God is ook bij ons.
Het vuur van Pinksteren, mag ik nu misschien wel zeggen.

Het is bij ons, het is van God,
het doet wat met ons maar het verteert ons niet.

Maar het laat ons ook niet onaangeroerd.

God is bij ons en wij hebben een weg te gaan.
En we branden niet op van dat vuur,
maar verspreiden licht.
We hebben vuur bij ons dat bij God vandaan komt.

Misschien lijkt de weg je moeilijk,
de taak te groot of te zwaar.
Wie ben ik om naar de farao te gaan? Zei Mozes.

Wij worden niet naar de farao gestuurd.
Maar ook in ons leven is er vaak
heel veel moed nodig
om vrij en opgewekt onze weg te gaan.

Een goede ouder voor je kinderen te zijn,
voor de klas te staan,
leiding geven aan anderen,
of gewoon je eigen leven niet verknoeien.

Elke dag is opdracht genoeg.
Heilig vuur hebben we bij ons.
Om hoop te verspreiden namens God.

Laten we mensen zijn die op wat voor heilige plek ook,
letten op het vuur,
het licht van God opvangen en doorgeven.

Amen.

© Jan-Hendrik Kip

stilte

lied

Liedboek 686 De Geest des Heren heeft...